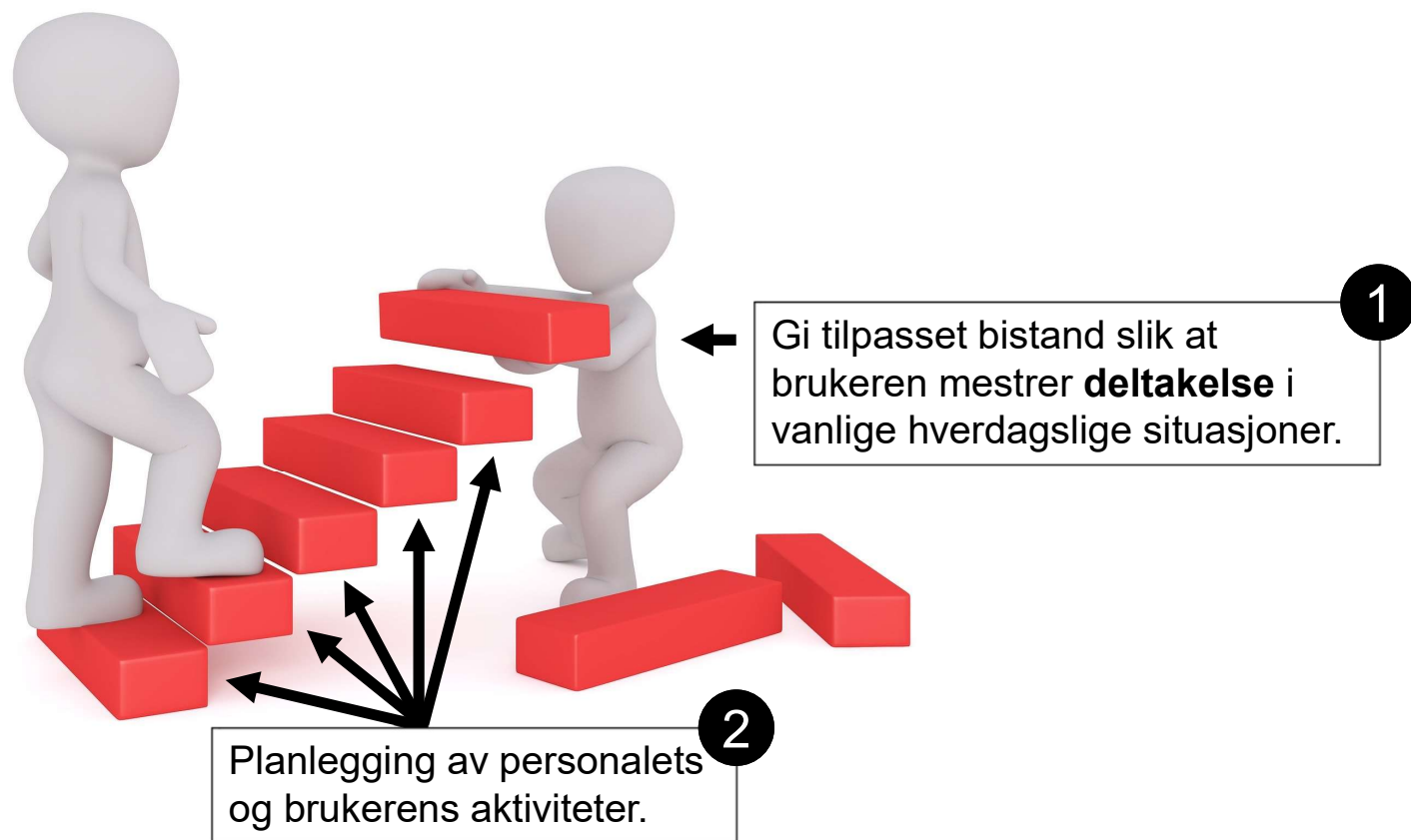

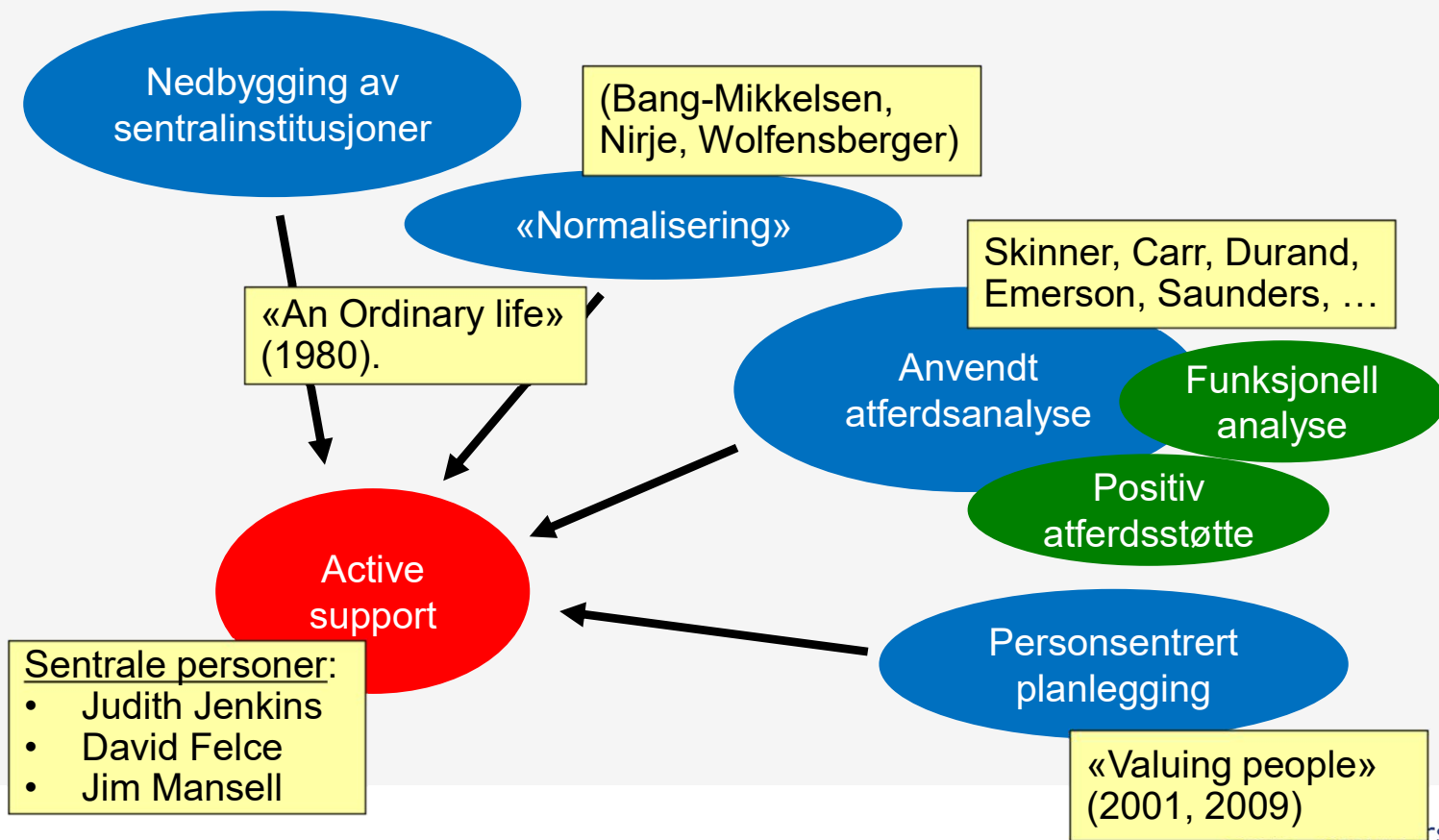
«Active Support»

Nils-Øivind Offernes
Grethe Kvan Welle
Avdeling for nevrohabilitering

SOR – 04. mai 2023

Bakgrunn for «Active Support»

Staffed housing for adults
with severe or profound mental handicaps

THE ANDOVER PROJECT

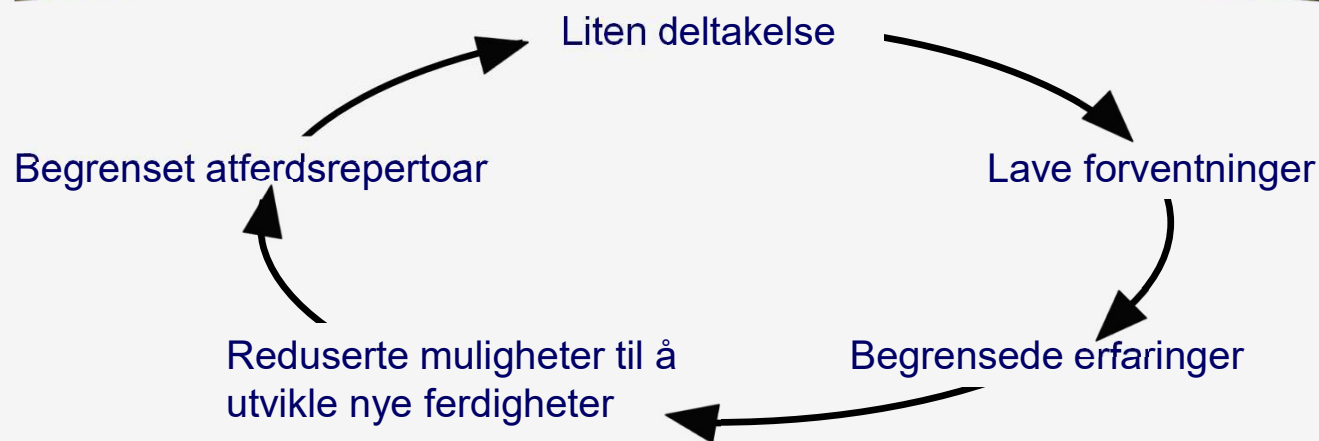
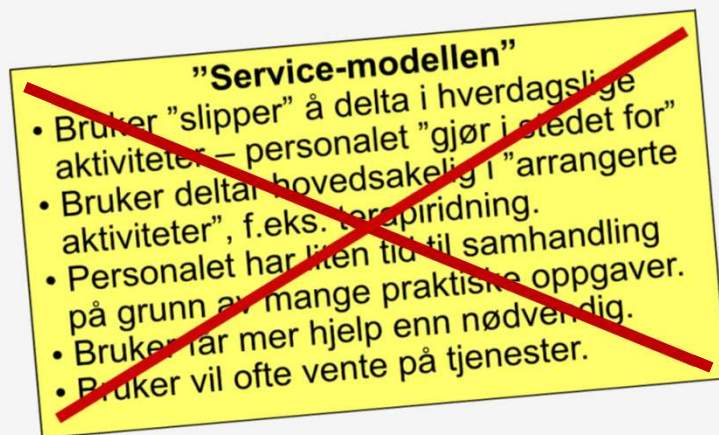
David Felce

Summary report of a DHSS funded research project

 Publications

«The Andover project»

- Brukerne skulle få de samme muligheter til å delta i hverdagsliv som andre personer på samme alder.
  - Delta i et bredt spekter av ordinære aktiviteter som er nødvendige i hverdagen.
  - Erverve nye ferdigheter som er relevante for hverdagsliv.
  - Redusere forekomst av utfordrende atferd som begrenser eller hindrer personen fra å delta i hverdagsliv og lokalmiljø.
- Dette innebærer at hverdagslige oppgaver i hjem og lokalmiljø er en del av «livet» – og gir gode muligheter for deltakelse, læring og sosial samhandling.

(Basert på Pavillion Publishing 2012)

"Aktiv deltakelse"

- Bruker deltar i og gjør det han kan av hverdagslige aktiviteter.
- Personalet kartlegger brukers rutiner og ferdigheter.
- Personalet gir tilpasset hjelp slik at bruker mestrer aktivitetene.
- Hverdagen planlegges med tanke på deltakelse i meningsfulle aktiviteter.
- Bruker eksponeres for nye erfaringer.

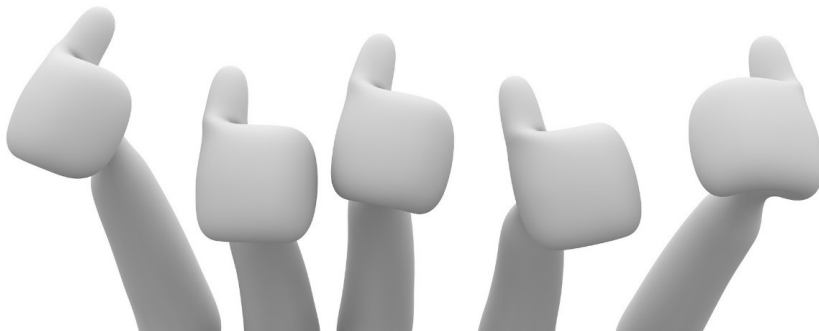

(Basert på Pavillion Publishing 2012)

Mennesker med omfattende bistandsbehov må ha personale med **spesialkompetanse** om hvordan man hjelper personer til å bli aktivt deltakende i eget liv.

Aktiv deltakelse kan bety å ...

- utføre hele aktiviteten/oppgaven
- utføre deler av aktiviteten/oppgaven
- være oppmerksom og tilstedeværende gjennom hele aktiviteten
- være oppmerksom og tilstedeværende i deler av aktiviteten
- Ta en ledende rolle i aktiviteten/oppgaven
- Være en deltaker i aktiviteten/oppgaven

(Mansell, Beadle-Brown, Ashman og Ockenden 2004).

Aktiv deltakelser er viktig fordi PERSONEN ...

1. Kan delta i meningsfulle aktiviteter og relasjoner.
2. Får variert erfaring.
3. Får økte muligheter til å lære ferdigheter som er grunnleggende for å fremme egne interesser overfor andre mennesker.
4. Får muligheter til å gjøre reelle valg.
5. Blir sett på som en som deltar og kontrollerer eget liv.
6. Blir stimulert, noe som forebygger inaktivitet/passivitet og dette har positiv effekt på egen helse/egne muligheter.
7. Opprettholder funksjon som gir grunnlag for opplevelse av glede ved mestring og deltakelse.

«Active Support» - sentrale elementer

- 1 Bygg en samarbeidsrelasjon
- 2 Gjør deltakelse mulig
- 3 Planlegg for aktivitet
- 4 Gi veiledning og opplæring
- 5 Personsentrert planlegging

«Active Support» - sentrale elementer

1 Bygg en samarbeidsrelasjon

2 Gjør deltakelse mulig

3 Planlegg for aktivitet

4 Gi veiledning og opplæring

5 Personsentrert planlegging

Gode relasjoner etableres gjennom at personalet:

- Opptrer naturlig og spontant (byr på seg selv).
- Lever seg inn i hvordan den andre har det og tar hensyn til det.
- Tar kontakt også for uforpliktende sosialt samvær.
- Gjør aktiviteter sammen som de begge setter pris på.

En person kan være forsterkende for andre på mange ulike måter:

- a) Opplevs som varm og vennlig
- b) Vise interesse for deg
- c) Vise beundring overfor deg
- d) Være underdanig
- e) hjelpe den andre med problemer
- f) Ha godt humør
- g) Være en interessant samhandlingspartner

«Active Support» - sentrale elementer

1 Bygg en samarbeidsrelasjon

2 Gjør deltakelse mulig

3 Planlegg for aktivitet

4 Gi veiledning og opplæring

5 Personsentrert planlegging

Gode relasjoner etableres gjennom at personalet:

- Opptrer naturlig og spontant (byr på seg selv).
  - Lever seg inn i hvordan den andre har det og tar hensyn til det.
  - Tar kontakt også for uforpliktende sosialt samvær.
  - Gjør aktiviteter sammen som de begge setter pris på.
- „Personalets påvirkning kommer ikke bare til uttrykk ved de ordene som brukes..., men også i samhandling gjennom ikke-verbale kommunikasjon som betoning, stemmevolum, nærhet, mimikk, osv.”

En person kan være forsterkende for andre på mange ulike måter:

- a) Opplevs som varm og vennlig
- b) Vise interesse for deg
- c) Vise beundring overfor deg
- d) Være underdanig
- e) Hjelp den andre med problemer
- f) Ha godt humør
- g) Være en interessant samhandlingspartner

«Active Support» - sentrale elementer

1 Bygg en samarbeidsrelasjon

2 Gjør deltakelse mulig

3 Planlegg for aktivitet

4 Gi veiledning og opplæring

5 Personsentrert planlegging

Sosialt og
fysisk miljø

«Miljøets krav»

Tilpasning	Opplæring
Struktur	Motivasjon
Omsorg	Støtte

Individuelle
forutsetninger

Personalet er **muliggjørere** ved at de setter personen i stand til å delta i aktiviteter ved å gi nødvendig bistand i øyeblikket for å kompensere for og «bygge bro» over brukerens manglende ferdigheter.

«Active Support» - sentrale elementer

1 Bygg en samarbeidsrelasjon

2 Gjør deltakelse mulig

3 Planlegg for aktivitet

4 Gi veiledning og opplæring

5 Personsentrert planlegging

- 1) Grip mulighetene i øyeblikket
- 2) Lite og ofte
- 3) «Skreddersydde hjelpebetingelser»
- 4) Øk muligheter for at personen opplever valg og kontroll
- 5) Skap forutsigbarhet i hverdagen
- 6) La det å delta i og gjennomføre aktiviteter lede til forsterkning

Viktige prinsipper når man gir hjelp

- 1) Start enkelt – øk vanskegrad i trinn avhengig av mestring.
- 2) Oppretthold «flyt» i aktiviteten.
- 3) «Timing» av når hjelpen gis.
- 4) Avtrapping av hjelp.
- 5) Forsterkning av ønsket atferd.
- 6) Gjentakelse.

Oslo universitetssykehus

«Active Support» - sentrale elementer

- 1 Bygg en samarbeidsrelasjon
- 2 Gjør deltakelse mulig
- 3 Planlegg for aktivitet
- 4 Gi veiledning og opplæring
- 5 Personsentrert planlegging

Personalet er **planleggere** ved å organisere omsorgsmiljøet med tanke på å invitere til størst mulig aktiv deltakelse i hverdagsaktiviteter

Faste rutiner	Oppgaver	Småoppgaver
Høre på radio	1. Brette tøy	a) Danse
Morgenstell	2. Gå ut med søppel	b) Følge med på hva personalet gjør
Frokost	3. «NN bestemmer»	c) Være med på personalrommet
Tannpuss	4. «Tegne»	d) Besøke na
Dagsenter	5. Lese bok	e) «Herjing»
Hvile	6. Tur	f) Lede med
Middag	7. Gåtrening	g) Strekkeøve
Oppgavetid		h) Sitte på ve og se på li
Kveldsmat		
Tannpuss		
Kveldsstell		

- a) Hvilke aktiviteter?
- b) Hvordan skal aktivitetene utføres?
- c) Når skal aktivitetene utføres?
- d) Hvordan gikk det og bør vi gjøre noen endringer?

Handlingskjede	
Nr.	Delhandlinger
1	Finn frem vannkoker
2	Fyll vann i vannkoker
3	Sett på vannkoker
4	Finn frem kopp og te
5	Putt tepose i kopp
6	Vent på at vannet skal koke
7	Hell vann i kopp
8	Kast tepose

«Active Support» - sentrale elementer

1 Bygg en samarbeidsrelasjon

2 Gjør deltakelse mulig

3 Planlegg for aktivitet

4 Gi veiledning og opplæring

5 Personsentrert planlegging

Det handler om å skape en tydelig kontrast mellom hvordan vi reagerer på atferd vi ønsker mer av og atferd vi ønsker mindre av.

Personalet er hyggelige, attraktive og bidrar til å skape velbehag.

Personalet er nøytrale og kjedelige, evt. følger fast prosedyre

Opplevelse av å påvirke og mestre!

Proaktivt og langsiktig fokus

«Active Support» - sentrale elementer

1 Bygg en samarbeidsrelasjon

2 Gjør deltakelse mulig

3 Planlegg for aktivitet

4 Gi veiledning og opplæring

5 Personsentrert planlegging

Personsentrert planlegging er en prosess hvor man

- lærer hvordan en person ønsker å leve livet sitt
- sammen utarbeider en plan for å hjelpe personen i retning av det livet vedkommende ønsker.

Gode planer er realistiske!

*Målet er opplevelse
og livskvalitet!*

«Active Support» - erfaringer

Opplæring av personalgruppen

Målet med opplæringen er at personalet skal:

- a) Få kjennskap til hovedprinsippene i Active Support.
- b) Få en forståelse av hvor viktig det er at personen får delta i eget liv.
- c) Forstå at hva de gjør har betydning.
- d) Begynne jobben med å endre hvordan man samhandler slik at man fremmer aktiv deltakelse.

Typiske gruppeoppgaver

Finnes det noen situasjoner i hverdagen hvor det vil være lett å gi Tore en økt opplevelse av deltakelse og påvirkningsmulighet?

«Active Support» - erfaringer

Opplæring av personalgruppen

Målet med opplæringen er at personalet skal:

- a) Få kjennskap til hovedprinsippene i Active Support.
- b) Få en forståelse av hvor viktig det er at personen får delta i eget liv.
- c) Forstå at hva de gjør har betydning.
- d) Begynne jobben med å endre hvordan man samhandler slik at man fremmer aktiv deltakelse.

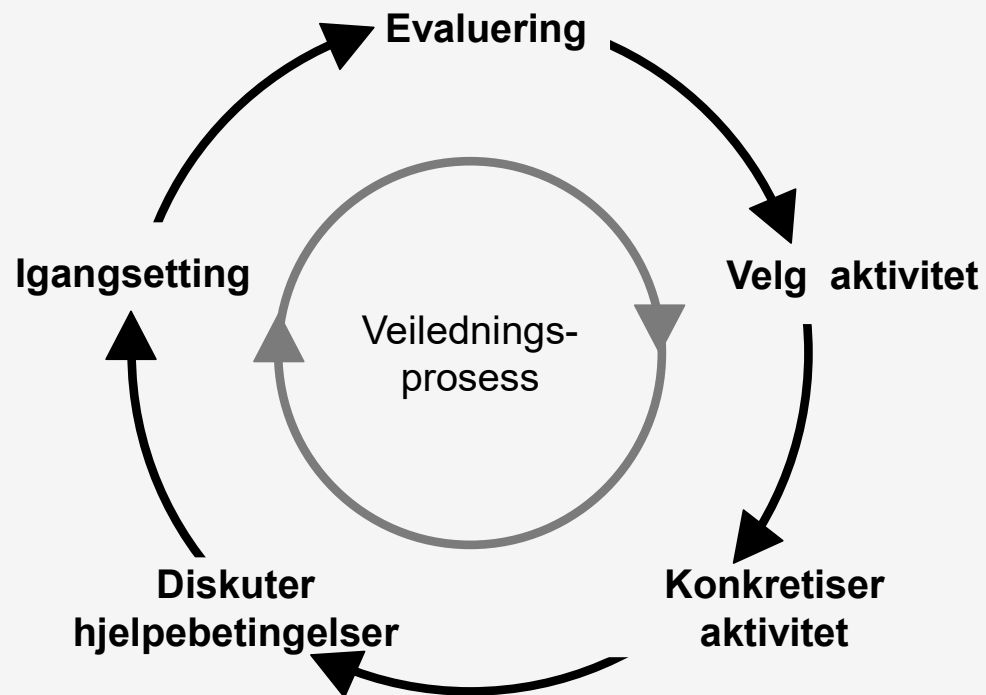
**Beskriv
aktiviteter**

«Active Support» - erfaringer

Opplæring av personalgruppen

Målet med opplæringen er at personalet skal:

- a) Få kjennskap til hovedprinsippene i Active Support.
- b) Få en forståelse av hvor viktig det er at personen får delta i eget liv.
- c) Forstå at hva de gjør har betydning.
- d) Begynne jobben med å endre hvordan man samhandler slik at man fremmer aktiv deltakelse.

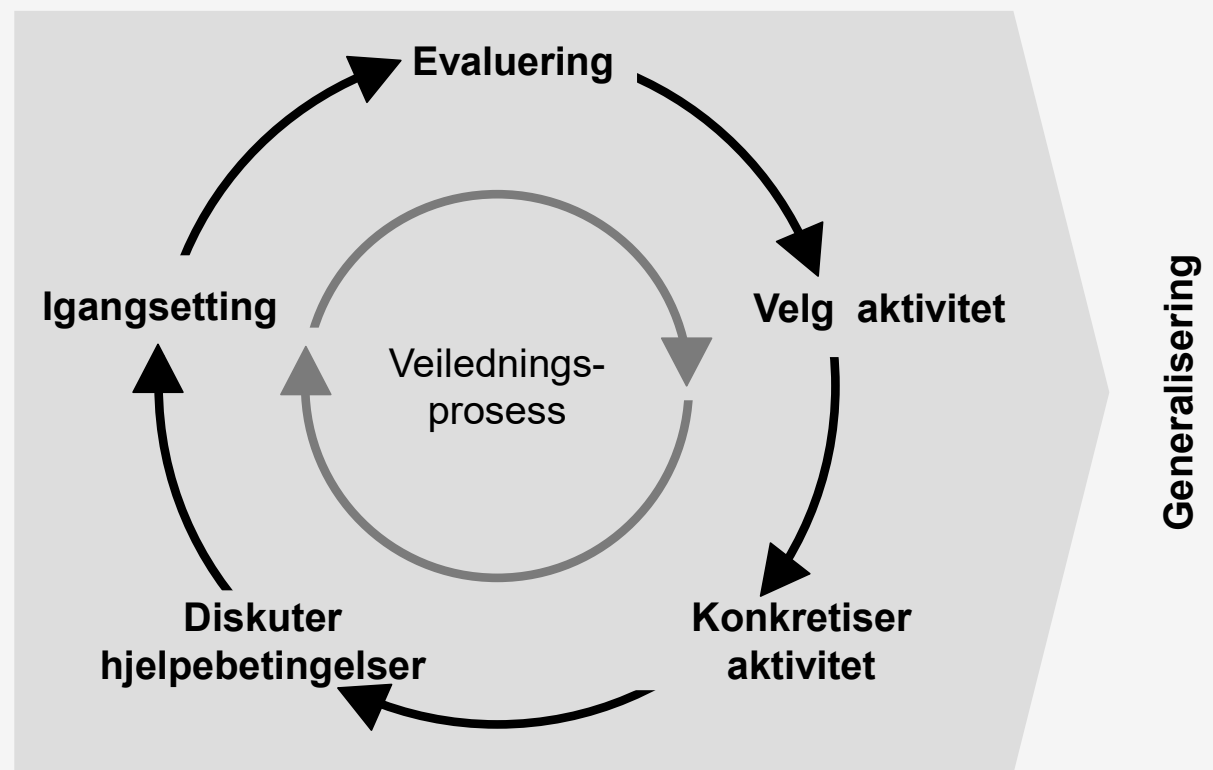

«Active Support» - erfaringer

Opplæring av personalgruppen

Målet med opplæringen er at personalet skal:

- a) Få kjennskap til hovedprinsippene i Active Support.
- b) Få en forståelse av hvor viktig det er at personen får delta i eget liv.
- c) Forstå at hva de gjør har betydning.
- d) Begynne jobben med å endre hvordan man samhandler slik at man fremmer aktiv deltakelse.

The core of Active Support

The most important feature of Active Support is the nature of the help provided to the person with severe and profound intellectual disabilities. We call this «the enabling relationship».

(Mansell og Beadle-Brown 2012)

Referanser

Bilder

Lachmann-Anke, Peggy og Marco, <https://pixabay.com> (alle bilder i presentasjonen av 3D-person).

Litteratur

Felce, D. (1989). The Andover Project. BIMH publications. Tunbridge Wells, Kent: D.J. Costello Ltd.

Holden, B. (2013). Miljøbehandling: En atferdsanalytisk tilnærming. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Jones, E., Perry, J., Lowe, K., Allen, D., Toogood, S. og Felce, D. (2009). Active Support: A handbook for supporting people with learning disabilities to lead full lives. Hentet fra internett 29.04.23: [Active-Support-Handbook-updated-2019.pdf \(arcengland.org.uk\)](https://arcengland.org.uk/Active-Support-Handbook-updated-2019.pdf)

Mansell, J., Felce, D., Jenkins, J., de Kock, U. og Toogood, S. (1987). Developing staffed housing for people with mental handicaps.

Mansell, J. og Beadle-Brown, J. (2012). Active Support: Enabling and Empowering People with Intellectual Disabilities. London: Jessica Kingsley Publishers.

Pavillion Publishing (2012). Kurset «Promote Active Support», Unit LD303.